

2. Міносян А., Варипаєв О., Посилення ролі суспільних дисциплін у контексті збереження національної ідентичності./Сучасні тенденції в українській гуманітаристиці: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м.Харків, 30 лист. 2023р.- Харків: ХНАДУ, 2023. - с. 93-95.

3. Міносян А., Варипаєв О., Геноцид українського народу як визначальний фактор російської імперської політики./ «Актуальні питання у сучасній науці»: журнал №4 (22) 2024 с.1194-1207.

Мотенко Ярослав Володимирович

доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки

НТУ «ХПІ» кандидат історичних наук, доцент

e-mail: motenkoyaroslav@gmail.com

**ГУМАНІТАРНИЙ КОМПОНЕНТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ КОГНІТИВНОЇ ВІЙНИ**

В умовах повномасштабної збройної російської агресії проти України особливої актуальності набуло питання збереження інститутів громадянського суспільства та їхньої здатності захищати права і свободи людини. Самоорганізація української громадськості дозволила розгорнути потужні добровольчий та волонтерський рухи всупереч терору окупантів. Одним із важливих чинників, що позитивно вплинули на соціальну стійкість громадянського суспільства, стали зусилля викладацького корпусу України, спрямовані на формування активної та патріотичної життєвої позиції у здобувачів вищої освіти. Слід відзначити, що виховання особистісних якостей та умінь, необхідних для захисту цінностей демократичного суспільства за обставин воєнного часу, вимагало від учасників освітнього процесу особливої уваги до роботи з гуманітарною компонентою їхньої підготовки. Опанування громадянськими компетентностями передбачало вивчення історичних дисциплін. Здобувачі вищої освіти мали навчитися

визначати основні закономірності історичного процесу, уміти аналізувати суспільні процеси в контексті світової історії, усвідомити значення колективної історичної пам'яті та її впливу на суспільно-політичні процеси. Вивчення таких дисциплін як "Історія України", "Історія та культура України", "Історія української державності" сприяло розумінню учасниками освітнього процесу сутності основних етапів вітчизняної історії та усвідомленню власної національної ідентичності. Особливо важливим напрямом роботи викладачів гуманітарних дисциплін стало формування аксіологічної (ціннісної) орієнтації здобувачів вищої освіти. Протягом тривалого часу інформаційно-освітній простір України зазнавав когнітивно-деструктивного впливу російської пропаганди, спрямованого на дискредитацію українського державотворчого процесу. Когнітивна війна стала на початку XXI ст. якісно новим етапом розвитку політичних технологій, покликаних вплинути на масову свідомість широкого загалу з метою змінити суспільні цінності та переконання. Головним завданням російсько-української когнітивної війни було формування в населення України підсвідомого розчарування у можливостях громадянського суспільства та зневіри в демократичних методах управління державою, що зрештою мало призвести до зміни політичного курсу і встановлення авторитарного режиму, схильного до колаборації з країною-агресором. Інструментами когнітивної війни стали неусвідомлений страх, панічні настрої та почуття невпевненості, що були здатні спровокувати неадекватну політичну поведінку широких народних мас. Когнітивні інформаційно-психологічні атаки органів російської пропаганди стимулювали в певній частини громадян України афективне ухвалення рішень та упередженість в оцінці явищ суспільного життя. Середовищем когнітивної війни насамперед стали соціальні мережі та засоби масової інформації. Таким чином під час російсько-українського протистояння громадянське суспільство в Україні перетворилося на об'єкт когнітивних атак, спрямованих на ураження психологічних механізмів, що підтримують раціональне осмислення соціумом своєї політичної поведінки. Інтерактивність цифрового середовища сприяла перетворенню користувачів соціаль-

них мереж на споживачів ірраціонального контенту антиукраїнського спрямування. Однак, застосування таких предметно-історичних компетентностей як критичне осмислення змісту джерел суспільно-значущої інформації, уміння з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки між соціально-економічними та політичними явищами, знання вітчизняного досвіду виконання завдань із захисту національних стратегічних інтересів стало протидією російським когнітивно-деструктивним впливам в інформаційно-освітньому просторі України.

Непочатов Данило Олександрович

викладач кафедри міжнародних відносин і політичної філософії

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, аспірант першого року підготовки

e-mail: danylo.nepochatov@hneu.net

ФУНКЦІЇ КІБЕРДИПЛОМАТА ЯК СУБ'ЄКТА ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Із розвитком ІКТ та появою штучного інтелекту людство зіштовхнулося з новими кіберзагрозами. Один зі способів розв'язання цієї проблеми – розвиток кібердипломатії, яка відіграватиме значну роль у регулюванні сфери міжнародних відносин. Тому вважаємо за необхідне чітко визначити й окреслити роль і функції інституту кібердипломатії, а також завдання його представників – кібердипломатів [1].

На думку доцента Лісабонського університету Руй Тавареш Лансейру, кібердипломатія – це термін, який зазвичай використовується для позначення застосування дипломатичних стратегій та переговорів для розв'язання проблем, пов'язаних із кіберпростором, зокрема кібербезпекою, управлінням інтернетом і цифровими правами. В міру розширення цифрового середовища значення кібердипломатії зросло, що суттєво вплинуло на міжнародні відносини [2].

Більш широке визначення кібердипломатії дає професор із європейської політики та безпеки Ворикського університету Джордж